

RIJSWIJK

Verantwoorde keuzes voor Rijswijk!

**Verkiezingsprogramma
CDA Rijswijk
2022-2026**

-Voor meer informatie, contactgegevens en behaalde resultaten in de periode 2018-2022: <https://www.cda.nl/zuid-holland/rijswijk>

-Dit verkiezingsprogramma is vastgesteld door de leden van het CDA Rijswijk d.d. 24 november 2021 en gepresenteerd op woensdag 16 februari 2022 na overhandiging aan Tweede Kamerlid Lucille Werner.

Voorwoord

Beste inwoner van Rijswijk,

Hierbij het verkiezingsprogramma van het CDA Rijswijk.
U mag op 16 maart 2022 naar de stembus om een nieuwe gemeenteraad te kiezen. En dat is belangrijk!

Want wat moet er in Rijswijk gebeuren? Aan welke zaken geven we geld uit? Waar en hoeveel woningen gaan we bouwen? Hoe regelen we het ophalen van afval? Wat moet er geregeld worden op het gebied van uitkeringen, zorg en onderwijs? Wat doen we met het openbaar groen en de landgoederen? Hoe zorgen we goed voor onze ouderen? En nog veel meer. De gemeenteraad is betrokken bij al deze onderwerpen en controleert ook het college van burgemeester en wethouders. Het is dus belangrijk dat de gemeenteraad is samengesteld uit kundige, betrokken en toegankelijke Rijswijkers. Met uw stem bepaalt u de samenstelling van de gemeenteraad. U mag één mede-inwoner - die lid is van een politieke partij - aanwijzen als uw vertegenwoordiger.

Het CDA is al heel lang actief in Rijswijk. Al jarenlang zijn onze gemeenteraadsleden hard aan het werk in onze gemeente. En ook de komende periode willen we graag de handen uit de mouwen steken. We hebben daarbij uw stem nodig.

In dit verkiezingsprogramma leest u onze plannen voor Rijswijk. Ons programma is een verlengde van de plannen en ideeën die de CDA-fractie de afgelopen jaren heeft uitgedragen en tot resultaat heeft gebracht. Wij hebben daar op gezette tijden verslag van gedaan via de krant 'Groot Rijswijk'. Als u CDA stemt gaan we namens u weer aan de slag met het uitvoeren van deze plannen. En dat willen we op een verantwoorde wijze doen. Niet elke individuele wens kan vervuld worden, het is altijd een kwestie van afwegen. Niet alles kan, want er is geen geldautomaat waar de gemeente onbeperkt geld kan ophalen. En Rijswijk moet ook over tientallen jaren een mooie gemeente zijn om in te wonen en werken.

Het CDA maakt in dit programma verantwoorde keuzes voor Rijswijk. We hopen dat u deze keuzes steunt en op 16 maart CDA stemt.

Vragen of opmerkingen? U kunt ons bereiken via onze website:
<https://www.cda.nl/zuid-holland/rijswijk>.

Inhoudsopgave

Zorg voor elkaar

Zorg in de buurt en mantelzorg	pagina 3
Armoede en schulden	pagina 4
Jeugdhulp en WMO	pagina 5
Iedereen moet mee kunnen doen	pagina 6
Meer aandacht en zorg voor onze ouderen	pagina 7
Geestelijke gezondheidszorg, sport en preventie	pagina 9
Inburgering en inclusiviteit	pagina 10

Een sterke samenleving

Wonen en bouwen	pagina 11
Ontmoeten	pagina 13
Veilige, schone en plezierige wijken	pagina 14
Kwaliteit van de woonomgeving, openbaar groen	pagina 15
Investeren in goede bereikbaarheid	pagina 17
Verenigingsleven, kunst en cultuur	pagina 18
Onderwijs en kinderopvang	pagina 19
Vrijwilligers	pagina 20

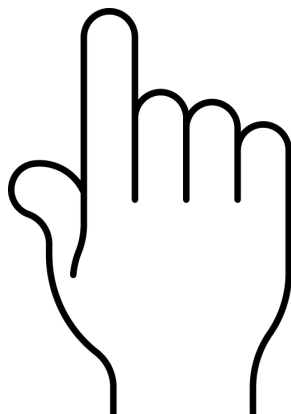
Een eerlijke en duurzame economie

Lokaal ondernemerschap en werkgelegenheid	pagina 21
Duurzame samenleving	pagina 22
Afvalbeleid	pagina 23

Een dienstbare en beschermende overheid

Samenleving aan zet	pagina 24
Veiligheid	pagina 25
Gezonde gemeentefinanciën	pagina 25

Uitgelicht: 7 CDA-plannen voor Rijswijk	pagina 27
---	-----------

1.Zorg voor elkaar

Zorg in de buurt

- Wij zetten ons in voor behoud van zorg in de buurt en ziekenhuizen in de regio om te garanderen dat goede zorg voor iedereen op redelijke afstand bereikbaar is.
- Huisartsenposten en spoedeisende hulp moeten in de nabijheid beschikbaar zijn. De maximale aanrijtijd van ambulances moet bewaakt worden.
- Ook faciliteren we dat zorgpersoneel in de werkregio kan wonen, waar nodig met voorrangregelingen. Het CDA Rijswijk kiest voor minder marktwerking en meer samenwerken als basis voor de zorg.
- Op regionaal niveau werken we voor de zwaardere zorg samen met de buurgemeenten om samen te komen tot een volledig regionaal zorgaanbod. Daarbij stemmen we de procedures op elkaar af zodat de zorgaanbieders niet voor iedere gemeente een andere procedure moeten volgen.
- In de wijk willen we dat de eerstelijnszorg zoveel mogelijk als één team samenwerkt. Daarbij zetten we in op continuïteit, het is nooit leuk om zorg nodig te hebben, maar iedere keer een andere zorgverlener maakt anoniem, een vertrouwd gezicht is belangrijk.

Steun voor wie een ander helpt

- Mantelzorgers hebben het soms zwaar. Wij vergroten de mogelijkheden om af en toe op adem te komen door respijtzorg en dagopvang en maken de aanvraag daarvan eenvoudiger. Vervoer naar de dagopvang en de respijtzorg moet goed geregeld zijn met zo nodig hulp van deur tot deur. Ook willen we meer aandacht voor jongeren die naast hun opleiding mantelzorg bieden.
- Rond de dag van de mantelzorg zetten wij mantelzorgers in het zonnetje in de vorm van een 'mantelzorgwaardering'.
- Mantelzorgers zijn van grote waarde, de gemeente ondersteunt mantelzorgers. In het bijzonder mantelzorgers die werk en mantelzorg combineren.

We beschermen wat ons het meest dierbaar is: onze families en gezinnen

- We kiezen voor een samenleving die gebaseerd is op hechte families waar je op terug kan vallen. Families zijn de hoeksteen van de samenleving. Vanuit het gezin en de familie moeten de cirkels van

aandacht en zorg steeds wijder getrokken worden. We verliezen daarbij de belangen van de alleenstaanden niet uit het oog.

-Bij relatieproblemen bieden we laagdrempelige relatiehulp. We kijken daarbij als eerste naar het belang van de kinderen, zonder het gezin als geheel uit het oog te verliezen. We streven naar één loket waar mensen terecht kunnen bij complexe scheidingen. We zetten ook in op woonvormen die tijdelijke opvang bieden voor ouders met kinderen in een echtscheidingssituatie.

-Iedereen heeft recht op een veilig thuis. We zorgen dat het advies- en meldpunt Veilig Thuis Haaglanden laagdrempelig bereikbaar is, met voldoende personeel dat goed opgeleid is. Een onveilige thuissituatie zorgt vaak voor meer problemen op korte en lange termijn. Hoe eerder een oplossing, hoe beter.

-Het CDA Rijswijk wil extra aandacht voor het voorkomen van ouderenmishandeling.

Armoede, schulden en dakloosheid voorkomen

-Wij willen dat zo min mogelijk kinderen in armoede opgroeien. We willen de gezinnen waar deze kinderen opgroeien meer maatwerk bieden en betere schuldregelingen. We willen de risicogroepen preventief bereiken om schulden in de toekomst te voorkomen.

-Armoede brengt vaak eenzaamheid met zich mee omdat er geen geld is om iets te ondernemen. Er zijn veel regelingen, mogelijkheden en organisaties die zich inzetten voor het tegengaan van armoede en eenzaamheid. We zorgen voor meer bekendheid en betere toegankelijkheid van deze mogelijkheden.

-Ook arme gezinnen moeten mee kunnen doen in de digitale samenleving.

-We helpen de voedselbanken en kledingbanken waar we kunnen, we helpen bij het vinden van goede huisvesting, ze moeten goed bereikbaar zijn.

-CDA Rijswijk wil een speciaal plan ontwikkelen om armoede onder ouderen tegen te gaan, in het bijzonder ouderen die alleen een (gedeeltelijke) AOW-uitkering ontvangen.

-Wij willen huisuitzetting vanwege schulden voorkomen, zeker wanneer het om gezinnen met kinderen gaat. Dakloosheid heeft ernstige sociale en psychische effecten voor de betrokkenen en vergroot de problemen en kosten voor de betrokkenen en samenleving. Wij willen dat de schuldhulpverleningstrajecten vroegtijdig en effectief worden ingezet.

Jeugdhulp en WMO

-Het CDA Rijswijk wil minder bureaucratie en regels in de maatschappelijke ondersteuning. Mensen die hulp of thuiszorg nodig hebben vanwege handicap of ouderdom moeten sneller en beter worden geholpen. Te veel instanties zijn nu betrokken bij een simpele vraag om huishoudelijke hulp bij mensen die door hun leeftijd en/of ziekte niet alles meer zelf kunnen. Soms gaan weken of maanden voorbij voordat deze mensen worden geholpen. Het CDA Rijswijk heeft daarom aangedrongen op vereenvoudiging van procedures en efficiënter optreden door hulpinstellingen. Dit moet komende jaren verder door de gemeente worden afgedwongen. Ook de ondersteuning door de gemeente (sociaal raadsman) in het doolhof van de regels moet terugkomen.

-We willen professionals in onze wijkteams die zelf aan de slag gaan wat nodig is voor onze inwoners. Zij moeten zich meer gaan richten op voorkomen en preventie van (gezondheids)problemen.

-In de jeugdhulp zien we een toename van aanbieders die zich richten op lichte zorg. Hierdoor ontstaan tekorten en zijn bezuinigingen op andere noodzakelijke dingen nodig. Dit is onwenselijk. Wij willen een duidelijke afbakening wat jeugdzorg is en wat valt onder gewone opvoeding.

De jaarlijks toenemende kosten wijzen er volgens het CDA Rijswijk op dat er iets misgaat in de jeugdzorg. Deze zorg strekt zich langzamerhand uit tot 1 op de 9 kinderen in Rijswijk. Het CDA Rijswijk wil dat jeugdzorg vanaf nu wordt beperkt door kinderen die specialistische vormen van psychische of medische zorg nodig hebben. Andere vormen van goedbedoelde begeleiding moeten niet meer op kosten van de gemeente

plaatsvinden. Wachtlijsten moeten daarmee worden opgelost. Minder zorginstellingen moeten daarvoor beter worden betaald en de kinderen die het echt nodig hebben krijgen daarmee voorrang.

-We maken meer samenwerking mogelijk tussen jeugdzorg en passend onderwijs.

-We maken duidelijke afspraken met jeugdzorgaanbieders, voeren adequate controle uit op de financiën en pakken zorgfraude hard aan. Ook maken we duidelijke afspraken met huisartsen en andere verwijzers.

-Wij willen af van ingewikkelde aanbestedingen en willen langdurige contracten binnen de jeugdhulp en de WMO.

-Het CDA Rijswijk wil dat kinderen met jeugdhulp het recht krijgen om iemand uit hun eigen omgeving te betrekken bij belangrijke zorg-besluiten. Deze steunfiguur is geen professional, maar een goede bekende, zoals een familielid, de buurman of de trainer van de voetbalclub. De zelfgekozen mentor is er niet om delen van de professionele hulp over te nemen, maar om daadwerkelijk en gelijkwaardig mee te beslissen over wat goed is voor het kind, het gezin en de situatie.

-We besteden vanzelfsprekend aandacht aan de continuïteit van zorg voor jongeren die 18 worden. We kijken daarbij samen met de jongere naar een goed overgangspunt naar andere vormen van zorg en andere financieringsbronnen.

Iedereen moet mee kunnen doen

-Mensen met een beperking moeten volledig mee kunnen doen in de samenleving. We zoeken samen met hen hoe dit mogelijk is. We voeren het VN verdrag Handicap zoveel mogelijk uit.

-Sportvoorzieningen en openbare gebouwen moeten voor ieder goed toegankelijk zijn.

-Waar mogelijk willen we dat mensen met en zonder beperking samen kunnen sporten en bewegen.

-Bij maatschappelijk belangrijke voorzieningen zorgen we voor voldoende gehandicaptenparkeerplaatsen.

-Het CDA Rijswijk wil in de gemeente een Seniorenraad instellen; deze raad kan gevraagd en ongevraagd advies over seniorenzaken geven aan het College van burgemeester en wethouders en de Gemeenteraad.

Laaggeletterdheid

-In het dagelijks leven hebben te veel mensen moeite met lezen en schrijven. De laaggeletterdheid is veel te hoog. Het zet mensen onterecht op achterstand in de samenleving. Wij pakken dit probleem aan door de

communicatie van de gemeente erop aan te passen en we stimuleren en initiatieven als taalcoaches vanuit de openbare bibliotheken.

-We nemen deel aan lokale allianties om mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en digitale vaardigheden te kunnen bereiken en hen te verwijzen naar leeraanbod.

Meer aandacht en zorg voor onze ouderen

-Wij willen meer variatie in het aanbod van woonvormen voor ouderen in de nabijheid van zorg. Hofjes, kleinschalige appartementencomplexen zijn een aantrekkelijk alternatief voor ouderen die wel op zichzelf willen blijven wonen, maar niet langer de zorg voor een heel huis willen hebben.

-We zetten ons in om eenzaamheid onder onze inwoners, en met name ook bij ouderen, zoveel mogelijk tegen te gaan.

-We zetten extra in op het bevorderen van contact tussen ouderen en jongeren, bijvoorbeeld vanuit de maatschappelijke dienstplicht. Maar wij willen ook dat scholen, bedrijven (MKB) en verenigingen vaker een beroep doen op ouderen om als vrijwilliger, coach of mentor hun kennis en ervaring te delen met jongere generaties.

-Wij zetten in op het behoud van voorzieningen zoals een huisarts, supermarkt, winkels en geldautomaat in elke buurt van Rijswijk.

-Wijkcentra waar buurtgenoten elkaar kunnen ontmoeten en kunnen leren kennen zijn onmisbaar. Dit kunnen ook plekken zijn waar huisartsen en andere zorgverleners dicht bij de mensen kunnen werken. We behouden de huidige en waar mogelijk - en op slimme wijze - creëren we nieuwe wijkcentra.

-We ondersteunen en stimuleren projecten die generaties en culturen met elkaar in contact brengen.

-Vervoersmogelijkheden voor senioren en mensen met een beperking moeten binnen de gemeente op orde zijn. We brengen de bestaande mogelijkheden verder onder de aandacht. Hierbij is ook aandacht voor maatschappelijke initiatieven zoals een belbus of buurtvervoer.

-Zo wil het CDA Rijswijk ervoor pleiten dat ook de kleinere winkelgebieden ondersteuning krijgen vanuit de gemeente zodat ze bereikbaar blijven voor mensen in de wijk. Dat geldt ook voor openbaar vervoer. Want als zelf autorijden niet meer tot de mogelijkheden behoort, moet je als oudere mobiel kunnen blijven. OV-haltes moeten dus centraal en dichtbij gesitueerd worden met een plaats om te zitten.

-Bij het bouwen van woningen voor senioren hebben we extra aandacht voor de bereikbaarheid van voorzieningen zoals een huisartsenpost en een apotheek en de veiligheid van de leefomgeving.

-We ondersteunen verpleeghuizen die ruimte nodig hebben om uit te breiden. We moeten streven naar voldoende verpleeghuisplaatsen in Rijswijk voor mensen die (bijna) hun hele leven in de gemeente wonen. Daarnaast zorgen we voor een gevarieerd aanbod van nieuwe vormen van wonen en zorg.

-We faciliteren en zorgen voor snellere behandeling van aanvragen voor mantelzorgwoningen en familiehuizen.

-Voor mensen in de laatste levensfase moet er goede zorg en ondersteuning zijn en moet er aandacht zijn voor zingevingsvragen. De gemeente streeft naar een vestiging van een hospice binnen de gemeentegrenzen.

-Op hogere leeftijd worden ouderen kwetsbaarder voor oplichting en kleine criminaliteit, ook via het internet. Dit heeft een grote impact op hun gevoel van veiligheid. Wij geven meer voorlichting en willen dat de politie, banken en bedrijven extra aandacht geven aan meldingen en aangiftes van ouderen.

-Bij de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte is er extra aandacht voor de ouderen en het gebruik van loophulpmiddelen en scootmobiels.

-Het CDA Rijswijk wil verder 100 extra zitbanken in de gemeente plaatsen, inwoners kunnen op eenvoudige wijze tips doorgeven voor de locaties van deze zitbanken.

-Het CDA Rijswijk wil extra openbare toiletten binnen de gemeente, ook in de nabijheid van de landgoederenzone en in winkelgebieden.

Geestelijke gezondheidszorg

-We willen schrijnende situaties en verward gedrag op straat voorkomen door betere samenwerking tussen instellingen en maatschappelijke partners. Ook hebben we aandacht voor de samenwerking tussen de politie en de GGZ.

-Buurtbewoners kunnen 24 uur per dag terecht bij een centraal telefoonnummer als zij zich zorgen maken over een buurtgenoot.

-De corona-crisis heeft ook geestelijk zijn tol geëist bij mensen. Wij bieden inwoners zoveel mogelijk hulp en ondersteuning om de gevolgen te verwerken en het leven weer op te pakken.

Inzetten op preventie en gezond leven

-We zetten in op preventie en gezond leven, waarbij de gemeente, het zorgkantoor, zorgverleners, zorgverzekeraars en zorgorganisaties samenwerken.

-We betrekken sportverenigingen en buurtsportcoaches bij het preventiebeleid en we zetten bekende sporters in als ambassadeurs voor een gezonde leefstijl.

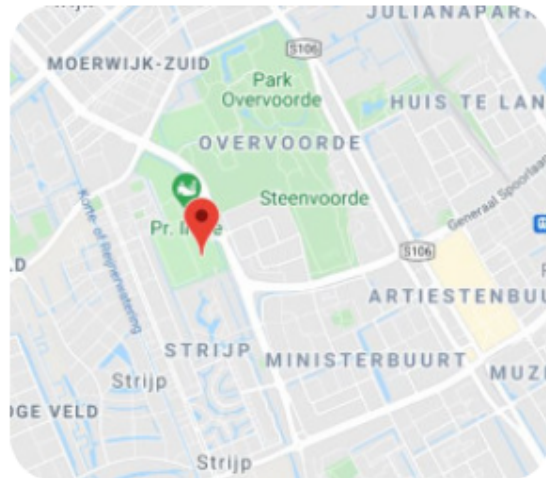
-Sport zorgt ervoor dat mensen bewegen, maar het verbindt mensen ook. Wij versterken verenigingen en willen meer voorzieningen voor sport en beweging in de openbare ruimte. Hierbij kan ook gedacht worden aan een combinatie van sport- en speelvoorzieningen. Zowel bij verenigingen als in de openbare ruimte geven we extra aandacht aan bewegen voor en door ouderen.

-We stimuleren gezond gedrag (gezonde leefstijl) door actieve beweegprogramma's voor jong en oud en we zetten vroegtijdig preventieprogramma's in tegen roken en drugsgebruik.

-Wij bieden laagdrempelige sport- en bewegingsactiviteiten in de wijk voor mensen die door armoede of andere belemmeringen weinig of niet sporten. Ieder kind moet een zwemdiploma kunnen halen en moet kunnen meedoen met een sportactiviteit. Ook zorgen we voor sportveldjes en groene speel- en beweegtuinten in de wijk.

-Wij hebben aandacht voor het onderhouden en verduurzamen van sportaccommodaties. Sportaccommodaties moeten goed bereikbaar zijn

en veilig. We zetten sportaccommodaties multifunctioneel in voor de buurt.

-Wij zetten in op een veilig sportklimaat, zodat iedereen kan sporten. Daarbij bevorderen we het aanstellen van vertrouwenspersonen bij sportverenigingen. We bevorderen waar mogelijk de contacten tussen sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties zoals onderwijs-, zorg- en jeugdinstituten en de veiligheidshuizen.

Inburgering

-Nieuwkomers moeten snel mee kunnen doen in de samenleving. We streven ernaar dat iedereen een (passende) baan heeft of een opleiding volgt.

-We willen een laagdrempelige toegang naar kwalitatief en transparant taalaanbod voor inburgeraars waarborgen en onprofessionele (malafide) taalbureaus uitsluiten.

-Maatschappelijke begeleiding moet leiden tot zelfredzaamheid. Veel begeleiding is informeel en wordt door vrijwilligers gedaan. We willen zorgdragen dat er voldoende betaalde krachten zijn om de maatschappelijke begeleiders te coachen en op te vangen. Zij zijn nodig om de vrijwilligers goed te laten functioneren.

Inclusiviteit en anti-discriminatie

-Wij willen dat de gemeente Rijswijk als werkgever werkt aan een inclusieve organisatie. Dit betekent bewustwording creëren bij de eigen medewerkers en inclusief werken aan beleid. Bij het uitzetten van vacatures zorgen we ervoor dat deze inclusief is. Sollicitanten met diverse (migratie)achtergronden, mensen met een mogelijke arbeidsbeperking en

mensen van alle leeftijden moeten zich uitgenodigd voelen om te reageren op de vacature.

-Het voorkomen van discriminatie in iedere vorm blijft voor ons een belangrijk aandachtspunt. We brengen we onze gemeentelijke antidiscrimatievoorziening regelmatig onder de aandacht.

2. Een sterke samenleving

Wonen: kiezen voor kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit

-Voor het CDA in Rijswijk is het woonbeleid gericht op kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit en maatwerk.

-Het CDA Rijswijk wil bij sociale woningbouw voorrang geven aan onderhoud, renovatie en verduurzaming. En in Rijswijk voorlopig geen nieuwbouw in deze sector.

-Het CDA Rijswijk heeft het initiatief genomen om de gemeente zelf woningen te laten bouwen en beheren. Een eerste project van 100 woningen is gestart in RijswijkBuiten. Rijswijk is de eerste gemeente die dit doet in Nederland, de komende periode willen we doorgaan met dit initiatief.

-Bij nieuwbouw kiest het CDA Rijswijk voor het goedkopere middensegment van de vrije sector, dus woningen voor mensen werkzaam in bijvoorbeeld het onderwijs, de zorg en bij de politie.

-Nadat RijswijkBuiten is voltooid kan er niet meer in het open land worden gebouwd. Woningbouw in de Bogaard stadscentrum en in het Havengebied zijn daarom noodzakelijk. In overleg met omwonenden zal daarbij ook hoogbouw nodig zijn. Daarbij gaat wat betreft het CDA Rijswijk de voorkeur uit naar een paar hoge accenten, d.w.z. torens met opvallende architectonische allure, in plaats van een eenvormige vlakte aan flatgebouwen. Dat in Bogaard stadscentrum winkels verdwijnen ten gunste van woningen is logisch gelet op de marktomstandigheden. Hiervoor moet een modern en aantrekkelijk winkelcentrum terugkomen in de nieuwe opzet.

-Wat het CDA Rijswijk betreft kan er ook aan de randen van de Plaspoelpolder woningen gebouwd worden in plaats van kantoorgebouwen. De kern van de Plaspoelpolder moet echter voor bedrijvigheid beschikbaar blijven.

-Het CDA Rijswijk geeft geen steun aan nieuwe bouwplannen in de landgoederenzone.

- Het winkelcentrum Oud Rijswijk zal zoveel mogelijk worden ontzien tijdens de werkzaamheden bij de herinrichting van de Geestbrugweg en de kruising met de Herenstraat. Deze herinrichting wordt pas definitief als de afstemming met Den Haag en Leidschendam-Voorburg over ontsluiting van de Binckhorst tot een bevredigende oplossing is gekomen. Aanwonenden worden betrokken en ook zoveel mogelijk ontzien.
- Er moet een oplossing komen voor de enorme hoeveelheid regels voor woningbouwinitiatieven. We maken flexibele woonvormen voor starters mogelijk door een daadkrachtige aanpak. Deze woonvormen kunnen ook ingezet worden voor andere doelgroepen.
- We omarmen particuliere wooninitiatieven. Nieuwe woonconcepten krijgen vrijheid en medewerking om te ontwikkelen. Dit draagt optimaal bij aan de diversiteit en het aantal woningen.
- Wij willen extra aandacht voor de lastige positie van starters, senioren, mensen met een kleine portemonnee en eenpersoonshuishoudens bij het vinden van een geschikte huur- of koopwoning.

- Om de wachtlijsten voor een woning weg te werken is voor de korte termijn meer woningbouw nodig. Wij zetten ook in op de bouw van levensloopbestendige woningen voor senioren. Dit is niet alleen goed voor de woonbehoefte van toekomstige senioren; ook stimuleert de bouw van levensloopbestendige woningen de doorstroom op de woningmarkt.
- Het bouwen van tijdelijke woningen (flexwonen) is een effectief middel in de strijd tegen woningnood dat snel kan worden toegepast. Hiermee bieden we perspectief aan mensen met een acute woonvraag, die met de reguliere woningtoewijzing tussen wal en schip vallen. Denk hierbij vooral aan starters, gebroken gezinnen, mensen die een baan gevonden hebben in een nieuwe omgeving. Wij zetten hierbij maximaal in op de mogelijkheden voor versnelde bestemmingsplanprocedures en de bouw van tijdelijke woningen.
- Wij zetten ons maximaal in voor het flexibel omgaan met bijzondere woonvormen. De combinatie van wonen en zorg voor een gehandicapt kind of familie in de directe woonomgeving vindt het CDA Rijswijk vanzelfsprekend. Hiervoor kan de gemeente vergunningen voor flexibele bouwconcepten met een bepaalde duur afgeven, waarna de opstal, als de zorgtaak is beëindigd, wordt verwijderd.
- De bijdrage van de gemeente Rijswijk voor de woningcrisis schept verplichtingen in de regio. Het CDA Rijswijk wil dat de gemeente bestuurlijk sterker gaat opereren in de regio en de gemeente moet pal staan voor goede oplossingen voor verkeer en openbaar vervoer.

Ontmoeten

- De fysieke omgeving kan een belangrijke bijdrage leveren aan het bevorderen van contacten tussen inwoners: daarom zoeken we actief naar goede ontmoetingsplekken en we faciliteren die waar nodig. Hierbij kan gedacht worden aan gemeenschappelijke (multifunctionele) ruimten/binnentuinen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Niet altijd het klassieke buurthuis of het bibliotheekfiliaal; het kunnen ook kerken, kringloopwinkels of koffiecorners van supermarkten zijn.
- We stimuleren ontmoetingen tussen mensen met goede banen en opleidingen met inwoners in een kwetsbare positie. Dat draagt bij aan wederzijds inlevingsvermogen en empathie.

-We benoemen verbindingsofficieren in de wijken die zich richten op het stimuleren van ontmoetingen en samenwerkingen in wijken waar mensen met verschillende achtergronden wonen. Een mooi voorbeeld hiervan is www.liefenleedrijswijk.nl ↓

Gangmakers

Iedere Lief en Leedstraat heeft 2 gangmakers. Een gangmaker is iemand die het Lief & Leedpotje beheert, en eigenlijk het voortouw neemt om Lief & Leed onder de aandacht te brengen. De gangmakers worden geholpen en geïnspireerd door medewerkers van Welzijn Rijswijk. Lijkt het jou leuk om gangmaker te worden in jouw flat of straat? Neem dan zeker contact met ons op via onderstaand formulier! Op dit moment is het alleen mogelijk om een Lief & Leed straat te starten in Muziekbuur en Te Werve.

Iedereen wil wonen in een veilige, schone en plezierige wijk!

- Het CDA Rijswijk blijft aandringen op meer bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's) voor de aanpak van de kleinere delicten op straat. Voor het bestrijden van overlast door zwerfvuil en illegale stort kunnen ook - op vrijwillige basis - werkzoekenden een bijdrage leveren.
- We koesteren onze buurtpreventieteams. Deze verdienen alle waardering en ondersteuning door de politie.
- Een schone en goed verlichte stad draagt enorm bij aan veiligheid en het gevoel van veiligheid. Overlast van groepen in bepaalde wijken op parkeerplaatsen of in winkelcentra moet actiever worden bestreden. Gelukkig is in de uitval van straatverlichting de afgelopen jaren een inhaalslag gemaakt. Het dimmen van verlichting om zogenaamde "lichtvervuiling" tegen te gaan is iets waar het CDA in Rijswijk geen behoefte aan heeft.
- We hebben aandacht voor de oorzaken van onveiligheidsgevoel en pakken deze zo mogelijk samen met bewoners aan. Mensen zelf vormen de basis voor veiligheid en leefbaarheid. Initiatieven zoals buurt WhatsApp-groepen en buurtouders die jongeren aanspreken, stimuleren we.

Flexibel en circulair bouwen

- Voor de lange termijn kiezen wij voor meer flexibel bouwen. Dit houdt in dat steeds meer woningen en andere gebouwen aanpasbaar zijn in geval hun bestemming verandert.

-Het CDA Rijswijk vindt het belangrijk dat procedures voor aanvragen en initiatieven makkelijker en sneller opgepakt worden. Dit kan de gemeente doen door het vaststellen van bestemmingsplannen efficiënter in te richten, meer maatwerk te geven in plaats van afvinklijstjes, meer ruimte te geven aan bouwtechnische innovaties en minder angst voor jurisprudentie.

-Veranderingen in de woonomgeving gaan de buurtbewoners aan. Wij vinden het daarom vanzelfsprekend dat bewoners worden betrokken bij bouwinitiatieven in hun woonbuurt.

-Het CDA Rijswijk wil demontage en hergebruik van materialen stimuleren en sloop verminderen. Door circulair bouwen en het werken met uitneembare onderdelen aan te moedigen slaan we drie vliegen in één klap. We maken woningen van duurzaam materiaal, die relatief snel kunnen worden gebouwd/gedemonteerd, en die geschikt zijn voor alle levensfasen.

Bouwen op de goede plek

-Wij investeren in een zichtbare vergroening van de woonomgeving. Parken, speelweides, volkstuinten en stadsnatuur vergroten de leefbaarheid en zijn van steeds groter belang voor afkoeling bij hitte of de opvang van regenwater bij extreme buien.

-Belangrijk is de bereikbaarheid van voorzieningen en de veiligheid van de leefomgeving. Voor mensen met een ernstig psychische aandoening of ouderen is het van belang dat er voldoende passende woonruimte met zorg dichtbij aanwezig is.

Kwaliteit van de woonomgeving

-De positieve effecten van groen op onze gezondheid zijn bewezen. Mensen met een groene woonomgeving voelen zich gezonder. Wij willen de groene openbare ruimte en de landgoederenzone aantrekkelijker maken om te bewegen, te zijn en te ontmoeten.

-Het CDA Rijswijk vindt dat openbaar groen beter kan worden onderhouden en benut. Het houdt de stad koel in de zomer, gaat wateroverlast tegen in de winter en zorgt voor versterking van de biodiversiteit. Hierbij denken we aan bloemrijk bermbeheer en toepassing van natuurlijke afscheidingen zoals een houtwal om een parkeerplaats. Door als gemeente het groen ecologisch te onderhouden en chemische middelen te verbieden geven we het goede voorbeeld.

-CDA Rijswijk wil dat de gemeente massaal voorjaarsbloembollen, eenjarigen en struiken die in het voorjaar op z'n mooist zijn aanplant.

In de gehele gemeente is er ruimte beschikbaar in 'openbaar groen' en we denken aan een publieksactie om inwoners te stimuleren ook veel bolbloemen en dergelijke te laten planten. De gemeente Rijswijk kan dan toegroeien naar een openbaar 'Keukenhof'. Dit is niet alleen een kwaliteitsimpuls voor de woonomgeving van alle Rijswijkers, maar we worden ook aantrekkelijker voor bezoekers en toeristen. Een dagtocht van (inter)nationale toeristen naar kleurrijk Rijswijk. Bij dit project kunnen o.a. vrijwilligers, jongeren met een maatschappelijke stage en scholieren binnen het groen-onderwijs betrokken worden.

-Steden moeten 'waterslim' worden zodat we de pieken in regenval en droogte beter aankunnen. Het CDA Rijswijk wil groene daken, het afkoppelen van hemelwater op het riool en energiebesparende maatregelen stimuleren. Europese en nationale subsidieregelingen moeten hiervoor meer worden ingezet.

-Het is belangrijk dat de gemeente over het niveau van groenonderhoud communiceert met omwonenden. Wij willen bewoners meer inbreng geven over het groen in hun buurt. Willen mensen hoogwaardig groen in hun buurt, dan vragen we in ruil daarvoor hun bijdrage bij het onderhoud van dit groen. Ze kunnen snippergroen van de gemeente adopteren. De gemeente faciliteert de bewoners waar nodig met materialen en kennis, en organiseert hiertoe een vast aanspreekpunt.

- De openbare ruimte moet veilig zijn, door bijvoorbeeld het toepassen van goede, energiezuinige verlichting. Zo zorgen we voor zelfstandige mobiliteit van kinderen en ouderen.
- Het CDA Rijswijk blijft erop toezien dat openbare ruimten en gebouwen goed toegankelijk zijn, hindernissen worden gesignaleerd en verholpen.
- Het CDA Rijswijk steunt het terugbrengen van de maximale snelheid naar 30 km/uur op wegen daar waar het kan en als dat de leefomgeving en veiligheid substantieel verbeterd.

Investeren in goede bereikbaarheid

- Op korte afstanden is de fiets een aantrekkelijk, schoon en gezond vervoermiddel. Wij kiezen voor een veilig en fijnmazig fietsnetwerk.
- Fietspaden zijn voor fietsers! Het CDA Rijswijk wil dat fietspaden veilig zijn te gebruiken door fietsers, zonder voorbijrazende - en te hard rijdende - scooters.
- Rijswijk Buiten moet goed ontsloten worden met goed openbaar vervoer. Het CDA Rijswijk wil de mogelijkheden laten onderzoeken voor een NS-station 'Rijswijk Buiten'.
- Goed en aantrekkelijk OV vermindert de afhankelijkheid van de auto, en kan in combinatie met nieuwe mobiliteitsconcepten zoals autodelen er zelfs toe leiden dat parkeerplekken worden teruggegeven aan de buurt (nieuwe speelplekken, of toevoegen van groen). Zo verbetert de leefbaarheid, en verminderen drukte en vervuiling binnen de gemeente.
- Het CDA Rijswijk wil in samenspraak met de NS het station, de stationsomgeving en de voorzieningen upgraden.
- Inwoners kunnen zelf bijdragen aan duurzaam vervoer door bijvoorbeeld gebruik te maken van huurauto's, autodelen, etc.
- Bedrijven kunnen werknemers stimuleren tot duurzamer vervoer. Wij helpen bedrijven door belemmeringen die zij ervaren weg te nemen. De gemeente faciliteert het contact tussen bedrijven en OV concessiehouders, voor het organiseren van maatwerkoplossingen.
- Wij vinden dat mensen met een beperking zonder hinder gebruik moeten kunnen maken van het openbaar vervoer.
- Lokale investeringen van inwoners en bedrijven in glasvezel, schone energie of de economie kunnen nieuwe kansen bieden.
- Het CDA Rijswijk wil dat alle inwoners de mogelijkheid hebben om optimaal gebruik te maken van alle digitale diensten. Een glasvezelnetwerk biedt hiervoor een oplossing. Wij willen daarom een glasvezelnetwerk tot in alle uithoeken van de gemeente.

Levendigheid en saamhorigheid: voor een sterk en vitaal verenigingsleven

-Wij maken ons sterk voor een vitaal verenigingsleven. Verenigingen met al hun vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Hier leert jong en oud om samen te werken, om te gaan met teleurstellingen, en verantwoordelijkheid te nemen.

-Het CDA wil voor verenigingen dat regels en vergunningen worden verminderd. Geeft verenigingen en clubs meer ruimte voor initiatief. Het is goed als voor hun plannen en ideeën de ruimte krijgen waar mogelijk kan worden volstaan met algemene regels of met een melding.

-Verenigingsgebouwen worden vrijgesteld van de OZB.

-Daar waar voorzieningen onder druk staan worden deze bij voorkeur ingericht voor meerdere gebruikers. Zo kunnen voorzieningen langer behouden blijven. Scholen, zorginstellingen en verenigingen maken bijvoorbeeld gebruik van hetzelfde gebouw.

Kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk

-Wij vinden het belangrijk dat iedere inwoner zich kan ontwikkelen via muziek, toneel of andere culturele vorming en toegang heeft tot plekken waar kunst en cultuur tot leven komen. Daarom is het belangrijk dat er laagdrempelige voorzieningen voor de beoefening van (amateur)kunst zijn en dat deze voorzieningen financieel worden ondersteund door de gemeente.

-De gemeente faciliteert de samenwerking van verenigingen en onderwijsinstellingen om tot een gevarieerd cultuuraanbod te verzorgen voor jong en oud.

-Het CDA Rijswijk wil dat gezinnen met een inkomen rond de armoedegrens ook deel kunnen nemen aan culturele activiteiten. We willen hun deelname stimuleren.

-Het CDA Rijswijk wil stimuleren dat een fraai gebouw als de Oude Kerk nog beter benut gaat worden voor activiteiten, zoals het houden van concerten.

-Het CDA wil blijvend investeren in kunst en verfraaiing in de openbare ruimte.

-Het CDA Rijswijk wil dat de gemeente, samen met de eigenaars, goed zorgt voor de monumenten in Rijswijk. Landhuis De Voorde moet in de komende raadsperiode gerenoveerd worden en een nieuwe bestemming krijgen, bij voorkeur inclusief herstel van de tuin en het omliggende terrein.

Onderwijs en kinderopvang

-Rijswijk groeit. En met het groeiende aantal woningen moet ook het voorzieningenaanbod goed op peil blijven. Het CDA Rijswijk wil in wijken en buurten voldoende aanbod van kinderopvang en onderwijs, zodat kinderen en jongeren zoveel mogelijk in hun eigen buurt en wijk naar de kinderopvang en basisschool kunnen.

-Daarnaast is het van belang dat als de gemeente nieuwe voorzieningen laat bouwen, dat dit ook energiezuinig en klimaatneutraal plaatsvindt. Het CDA Rijswijk is dan ook trots op het plan dat schoolbesturen, kinderopvang en gemeente samen hebben opgesteld om klimaatneutraal te bouwen. Dat is niet alleen goed voor het klimaat, maar ook voor de ontwikkeling van kinderen. Een gezond binnenklimaat draagt bij aan een beter leervermogen en een duurzame school biedt ruimte voor sport en bewegen. Daarnaast moet een school dienen als centraal ontmoetingspunt voor de wijk en bewoners.

-Om kansengelijkheid en de ontwikkeling van kinderen volop te ondersteunen wil het CDA Rijswijk dat de gemeente verlengde schooldagen faciliteert. Kinderen komen zo in aanraking met cultuur en sport en kunnen hun eigen talenten ontdekken en verder ontwikkelen. Om taalachterstanden te bestrijden is het van groot belang dat kinderen

zo vroeg mogelijk in aanraking komen met de taal. Dit kan door de kinderopvangorganisaties hierin een educatieve rol te laten vervullen. Hierdoor voorkomen dat kinderen in een achterstandspositie hun achterstand op latere leeftijd niet meer kunnen inlopen. De gemeente faciliteert dit en zorgt dat ook ouders hierbij betrokken zijn.

-Het lees- en schrijfniveau van Nederlandse jongeren daalt. In Nederland is bij een kwart van de leerlingen de leesvaardigheid onvoldoende om goed mee te kunnen doen in de samenleving. Het CDA wil dat bibliotheken en onderwijsinstellingen meer middelen krijgen om de vaardigheden op dit gebied te stimuleren en op peil te brengen. De bibliotheek is een kennisvoorziening die niet alleen voor jongeren, maar voor iedereen zo toegankelijk mogelijk moet blijven en daarbij met haar tijd meegaat. Wij zien de bibliotheek als ontmoetingsplek waar mensen van diverse achtergronden samenkomen om kennis op te doen en de kans krijgen al het moois te ontdekken dat literatuur, kunst en wetenschap ons te bieden hebben.

Vrijwilligers

-Vrijwilligers vormen een onmisbare schakel in de leefbaarheid. De gemeente kan veel doen om het vrijwilligerswerk leuker en vooral ook makkelijker te maken. Dit door bijvoorbeeld de regels voor onkostenvergoedingen te versoepelen, de administratieve lasten te verminderen en trage procedures te voorkomen. Vanuit de gemeente is er een contactpersoon voor iedere vrijwilligersorganisatie.

3.Een eerlijke en duurzame economie

Lokaal ondernemerschap en lokale ondersteuning

- Voor het CDA Rijswijk is het belangrijk dat de gemeente met het midden- en kleinbedrijf (MKB) afspraken maakt op basis van wederkerigheid (geven en nemen). Zo willen we dat met het bedrijfsleven, het onderwijs en andere organisaties afspraken gemaakt worden op het gebied van duurzaamheidsmaatregelen, investeringen in opleidingen ter bevordering van toekomstig personeel, aanstellen van mensen met een beperking, een minimaal aantal stage- en leerplekken en investeringen in innovatie.
- Het CDA Rijswijk wil één aanspreekpunt voor ondernemers dat verantwoordelijk is voor het traject van vergunningsaanvragen maar ook voor kansen en vragen. Een ondernemer hoeft dus niet meer te 'zoeken' naar de juiste ambtenaar bij het juiste loket.
- We willen geen hogere lokale belastingen voor ondernemers. Behalve als in samenspraak met de ondernemers is afgesproken om de inkomsten te gebruiken voor verbeteringen van het ondernemersklimaat.
- Wij willen dat onze bedrijventerreinen goed bereikbaar en veilig zijn. Goede openbaar vervoersverbindingen dragen bij aan de toekomstbestendigheid van onze bedrijventerreinen.
- Wij willen een goede samenwerking tussen bedrijven stimuleren en mee-investeren in een goede lobby in de regio. Dit vergroot de kansen voor ondernemers en bedrijven voor onze bedrijventerreinen.
- We stimuleren samenwerking op bedrijventerreinen om energieneutraal te worden.
- We willen dat de gemeente de regie pakt op thema's als leegstand, aantrekkelijke groene en schone openbare ruimte en veiligheid. Oplossingen worden in samenspraak met lokale ondernemers bedacht.
- Het CDA Rijswijk wil dat leegstaande winkels, bedrijfsgebouwen of overheidspanden worden gebruikt om startende en kleine ondernemers te huisvesten, en dit samen met banken en lokale vastgoedeigenaren te realiseren. We willen bekijken of een verhuispremie voor bedrijven helpt om het verplaatsen en concentreren van winkels aan te moedigen.

Werkgelegenheid

- Wij zetten in op duurzaam werk; tijdelijke arbeidsplaatsen moeten altijd perspectief bieden op een vervolg.
- Werken geeft mensen levensvreugde. Daarom zetten wij maximaal in op het voorkomen van werkloosheid. Mensen die in de bijstand zitten, helpen we met een lokale basisbaan. Dit is een parttime baan die meer opbrengt

dan de bijstandsuitkering en gericht moet zijn op het doorstromen naar een volwaardige baan.

-Vrijwilligers en mantelzorgers boven de 65 jaar, die structureel meerdere dagen per week vrijwilligerswerk doen of mantelzorger zijn, geven wij een vrijstelling van de sollicitatieplicht.

-Het CDA Rijswijk wil strenge handhaving op het aantal arbeidsmigranten in woningen en op het illegaal splitsen van woningen.

Duurzame samenleving: betaalbaar, behapbaar en met draagvlak

-Het CDA Rijswijk is voor een verduurzamingsopgave die betaalbaar en behapbaar is voor inwoners. Inwoners en bedrijven zijn bereid de stap te zetten, zolang zij weten dat de lasten betaalbaar zijn en eerlijk worden verdeeld.

-In de afgelopen jaren is serieus door de gemeente gewerkt aan de voorbereiding van de omschakeling van gas naar elektriciteit. Daarbij zijn dure pilots en proefballonnetjes stopgezet. Ingezet is nu op investering in ons elektriciteitsnet, zodat de omschakeling van gas naar elektriciteit storingsvrij kan plaatsvinden. Deze investering (via onze netbeheerder Stedin) is onzichtbaar en dus niet aantrekkelijk voor bestuurders. Het is echter een absolute voorwaarde voor onze initiatieven om klimaatverandering tegen te gaan. Het CDA Rijswijk wil grote investeringen in het Rijswijks elektriciteitsnet om de overgang van gas naar stroom mogelijk te maken.

-Een andere belangrijke investering betreft die in het warmtenet. De warmteleiding (WarmtelinQ) wordt vanuit Rotterdam door Rijswijk naar Den Haag aangelegd. Het CDA Rijswijk is er voorstander van om Rijswijkse woningen en bedrijven zo te voorzien van restwarmte uit de Rotterdamse havens. Dit is een duurzame en lange termijn investering die veel effect zal opleveren voor de actie tegen klimaatverandering.

-Ook voor het tegengaan van luchtvervuiling en geluidsoverlast kiest het CDA Rijswijk voor grote initiatieven die er toe doen. Dus laadpalen voor het toenemend aantal elektrische auto's. Maar ook druk op de Rijksoverheid en de provincie om op en langs de A4 milieuvriendelijke maatregelen te nemen. De meeste vervuiling in onze gemeente is namelijk afkomstig van verkeer dat via de snelwegen onze gemeente in of langs rijdt. Daartoe is een stevig overleg met Tweede Kamer, ministerie en Rijkswaterstaat nodig. De CDA-fractie in Rijswijk heeft daartoe de afgelopen jaren met partijgenoten in buurgemeenten en provincie stappen gezet en we blijven dat doen.

-Hetzelfde geldt voor de initiatieven die worden voortgezet om de steeds voller wordende Prinses Beatrixlaan ondergronds aan te leggen. Zeker nu

Den Haag op grote schaal woningen worden gebouwd, is de urgentie groot om het doorgaand verkeer in Rijswijk beter, stiller en schoner af te wikkelen. Het CDA Rijswijk steunt deze initiatieven en wil daarbij ook aandacht voor een veilige en omgevingsvriendelijke omleiding gedurende de werkzaamheden.

-We kiezen voor meervoudige duurzaamheid. Onze schaarse grond wordt zoveel als mogelijk voor dubbel gebruik ingezet. We denken dan o.a. het overkappen van parkeerterreinen met zonnepanelen en asbestdaken vervangen door een dak met zonnepanelen. Het CDA Rijswijk wil geen windmolens in onze gemeente, onze gemeente is daar niet voor geschikt.

-Het CDA Rijswijk wil energiearmoede tegen gaan. We zorgen ervoor dat extra uitgaven door maatregelen voor energiebesparing en isolatie van de woning voor inwoners betaalbaar blijven. Het CDA Rijswijk maakt zich er in de komende collegeperiode hard voor dat koopwoningen kunnen worden geïsoleerd met een (sociaal) krediet voor lagere en middeninkomens.

-De ruil- en deeleconomie groeit, cofinanciering en crowdfunding nemen toe. Het CDA Rijswijk wil dat de gemeente deze initiatieven steunt.

-Wij willen kortere ketens van het land naar het bord. Wat je van dichtbij haalt is verser, lekkerder en vaak minder belastend voor het milieu.

Daarom stimuleren wij regionale coöperaties van boeren, winkeliers en consumenten om regionale producten op de markt te brengen en zo bij te dragen aan een sterke lokale en circulaire economie.

-We willen dat voor de gemeente duurzaam inkopen de norm is en we stimuleren regionale inkoop door de gemeente.

Afvalbeleid

-Nederland is op weg naar een meer circulaire economie, waarin hergebruik van producten op termijn de norm is. Zover zijn we nog niet, maar de wereld van de afvalinzameling is al wel volop in beweging. Dit maakt nieuwe keuzes mogelijk, en misschien ook noodzakelijk. Wij kiezen voor een gemeente die de afvalinzameling organiseert, en bewoners, ondernemers en organisaties prikkelt en met goed voorbeeldgedrag inspireert om de hoeveelheid restafval terug te dringen.

-Wij kiezen voor een afvalbeleid, waarin hergebruik van materialen als glas, papier, plastics, elektrische apparaten en textiel voorop staat.

-Het CDA Rijswijk wil dat afvalverwerking efficiënter en goedkoper gaat plaatsvinden. Geen gezeul meer met vieze zakken en bakken, scheiding van afval professioneel door het afvalbedrijf. De afvalstoffenheffing die inwoners betalen moet beperkt worden.

4. Een dienstbare en beschermende overheid

Samenleving aan zet

-Participatie moet echte participatie zijn, inwoners moeten mee kunnen denken over oplossingen in hun directe omgeving of inbreng kunnen leveren aan beleidsnota's. De gemeente is er immers voor haar inwoners.

-Het CDA Rijswijk wil de denkkraft, daadkracht en betrokkenheid van inwoners maximaal benutten. Daarbij zoeken we nadrukkelijk naar mogelijkheden om inwoners, die zich minder laten horen, te bereiken.

-Het CDA Rijswijk is voor een eerlijk en transparant proces vanaf een vroeg stadium van besluitvorming. Geen vage en onduidelijke volksraadplegingen waar later niets meer van wordt vernomen. Maar concrete inbreng van burgers bij concreet te nemen besluiten. Concrete direct belangen (bijv. mijn uitzicht) moeten daarbij worden afgewogen tegen andere meer soms meer algemene belangen (bijv. die van woningzoekenden).

-Het CDA Rijswijk staat voor de integrale eindafweging door de gemeenteraad. Raadsleden zijn grondwettelijk door de inwoners gekozen vertegenwoordigers. Zij moeten alle lokale belangen toetsen en afwegen.

-Raadsleden van het CDA Rijswijk moeten bereikbaar zijn, goed kunnen luisteren en kunnen uitleggen hoe zij besluiten. Daarmee moeten zij vertrouwen krijgen en houden van hun kiezers.

-Het CDA Rijswijk wil dat dienstverlening dichtbij de inwoners en ondernemers wordt aangeboden én waar mogelijk digitaal.

Veiligheid

-Mensen moeten zich thuis, beschermd en geborgen voelen. Dit geldt te meer voor gezinnen met kinderen en ouderen. Een veilige gemeente vraagt om stevige maatregelen. Geen woorden, maar daden. Wij richten ons in het bijzonder op het tegengaan van criminaliteit die een grote impact heeft op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de samenleving, zoals ondermijning en woninginbraken. Maar ook op thema's als verkeersoverlast, veilige schoolomgeving en openbare ruimte.

-Het CDA Rijswijk wil een wijkagent in elke wijk/buurt. Wijkagenten moeten als ogen en oren van de buurt ook daadwerkelijk aanwezig en benaderbaar zijn in de buurt. Nieuwe bewoners ontvangen na de verhuizing de contactgegevens van hun wijkagent.

-Ondermijning is criminaliteit die de bovenwereld met de onderwereld vermengt en dat tast onze rechtsstaat aan. Drugsdumping in de landgoederenzone, mensen die onder bedreiging of chantage een zolder moeten afstaan voor een illegale hennepplantage, winkels waar je nooit een klant ziet of een drugslab midden in een woonwijk. Zomaar voorbeelden van ondermijning die kunnen voorkomen. Dat moeten we stoppen. Het CDA Rijswijk wil dat de gemeente samen met politie, belastingdienst en andere organisaties optrekt om ondermijning tegen te gaan.

-Wij willen dat inwoners signalen van ondermijning anoniem kunnen melden. Wij willen dat onze inwoners voorlichting krijgen over ondermijning, concrete voorbeelden en waar ze signalen anoniem zijn te melden.

-We willen een nul-beleid voeren als het gaat om coffeeshops in onze gemeente. Voor bestaande coffeeshops verbieden we de verkoop aan toeristen.

-Het CDA Rijswijk wil dat gericht en/of tijdelijk (mobiel) cameratoezicht een mogelijkheid is om in te zetten op plekken met langdurige ernstige overlast of onveilige situaties.

Gezonde gemeentefinanciën

-We willen dat de gemeente als een goede rentmeester met haar geld omgaat en gezond investeert. We vinden dat we duurzaam moeten omgaan met de financiële middelen die voorhanden zijn. Onze uitgangspunten voor het financieel beleid zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten.

-Het CDA Rijswijk heeft de afgelopen jaren meegewerkt aan het zo laag mogelijk houden van de lasten voor inwoners. Het gemeentelijk belastingtarief is daardoor gelijk gebleven. Om dit zo te houden pleit het CDA Rijswijk voor investering van onze nieuwe reserves in louter kostenbesparende dan wel financieel/maatschappelijk renderende projecten. De structurele inkomsten en uitgaven moeten in evenwicht zijn en blijven. Het groeifonds met de opbrengst van Eneco-aandelen moet daarvoor worden ingezet.

-Rijswijk moet financieel gezond blijven, geen avonturen.

-Wij willen in principe dat de gemeente alleen de Rijksinkomsten inzet voor taken die we van de Rijksoverheid krijgen. Wij willen niet dat we onze zorgplicht-taken voor onze inwoners verwaarlozen door investeringen in andere landelijke doelstellingen (zoals duurzaamheid) zonder adequate financiën vanuit het Rijk.

-We willen niet dat de OZB (onroerende zaakbelasting) wordt verhoogd om nieuw beleid uit te voeren. Verhoging van de OZB zetten we in principe als laatste mogelijkheid in om de begroting sluitend te krijgen.

-Wij vinden de functie van een rekenkamer in de gemeente belangrijk voor projecten met grote belangen voor de inwoners en/of risico's. Een rekenkamer(functie) moet in staat zijn om te kunnen bepalen of het gemeenschapsgeld zorgvuldig en zinnig is uitgegeven.

Uitgelicht: 7 CDA-plannen voor Rijswijk

Steun voor mantelzorger

Wij vergroten de mogelijkheden om af en toe op adem te komen door respijtzorg en dagopvang en maken de aanvraag daarvan eenvoudiger. Rond de dag van de mantelzorg zetten wij mantelzorgers in het zonnetje in de vorm van een 'mantelzorgwaardering'

Tips en adviezen van senioren: instellen Seniorenraad

Het CDA Rijswijk wil in de gemeente een Seniorenraad instellen; deze raad kan gevraagd en ongevraagd advies over seniorenzaken geven aan het College van burgemeester en wethouders en de Gemeenteraad.

Een rustpunt tijdens wandeling of fietstocht: 100 extra bankjes

Even kunnen rusten tijdens wandeling of fietstocht is belangrijk. We willen minimaal 100 extra zitbanken in de gemeente plaatsen. Inwoners kunnen op eenvoudige wijze tips voor locaties van deze zitbanken doorgeven.

Mooie nieuwe woningen in het goedkopere middensegment

Bij nieuwbouw kiest het CDA Rijswijk voor het goedkopere middensegment van de vrije sector, dus woningen voor mensen die werkzaam zijn in bijvoorbeeld het onderwijs, de zorg en bij de politie.

Cda Rijswijk: maak van Rijswijk een openbaar 'Keukenhof'

CDA Rijswijk wil dat de gemeente massaal voorjaarsbloembollen, eenjarige en struiken die in het voorjaar op z'n mooist zijn aanplant. De gemeente Rijswijk kan dan toegroeien naar een openbaar 'Keukenhof'. Het is een kwaliteitsimpuls voor de woonomgeving en aantrekkelijk voor bezoekers en toeristen.

De fietspaden zijn voor fietsers

Fietspaden zijn voor fietsers! Fietspaden moeten veilig zijn voor fietsers, zonder voorbijrazende - en te hard rijdende - scooters.

Alle Verenigingsgebouwen worden vrijgesteld van OZB

Verenigingen worden - onder voorwaarden - gecompenseerd voor de onroerendezaakbelasting (OZB) die zij betalen. Met deze lastenverlichting stimuleren we het verenigingsleven in Rijswijk.